

**ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ,
ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ЗБРОЮ З ГЛАДКИМ РУКІВ'ЯМ**

Сергій СМІРНОВСЬКИЙ¹, Діна ПАНТЕЛЕСВА²

¹Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна,

²Львівське училище фізичної культури, м. Львів, Україна,

e-mail: smirnovskyy.s@hotmail.com

Вступ. Упродовж генези фехтування на шпагах сформувалися декілька способів управління зброєю, що передбачають використання модифікацій гладкого та ортопедичного руків'їв. Вони характеризуються відмінностями форми, а отже, і способами управління ними, що віддзеркалюється на арсеналі техніко-тактичних дій фехтувальників [2]. Використання гладкого руків'я фехтувальниками на шпагах потребує високого рівня розвитку психофізіологічних якостей для забезпечення ефективної змагальної діяльності [1]. У актуальних наукових дослідженнях стосовно змагальної діяльності фехтувальників на шпагах, які використовують різні способи управління зброєю, не було акцентовано уваги на психофізіологічних механізмах забезпечення способів управління зброєю та психофізіологічних характеристиках фехтувальників. Отже, постає необхідність дослідження психофізіологічних характеристик висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, котрі використовують гладке руків'я, з метою забезпечення індивідуалізації підготовки фехтувальників на шпагах, а також підвищення ефективності змагальної діяльності фехтувальників на шпагах.

Мета дослідження – визначити психофізіологічні характеристики висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, які використовують зброю з гладким руків'ям.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, документальний метод, вимірювання, методи математичної статистики.

У ході дослідження було проведено вимірювання психофізіологічних параметрів висококваліфікованих фехтувальників на шпагах. Дослідження проводилось із використанням комп'ютерного комплексу для психофізіологічного тестування «Нейрософт-психотест». У дослідженні взяло участь 13 висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, котрі використовують зброю з гладким руків'ям (табл. 1).

Таблиця 1

Показники психофізіологічних якостей висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, котрі використовують зброю з гладким руків'ям

№	Показник	Результат n=13	Ст. відх. (±)	p
1	ПЗМР (мс)	201,8	± 17,41	
	К-сть помилок	2,8	± 2	
2	Реакція вибору	316,2	± 34,25	
	К-сть помилок	5,5	± 5,36	
3	Реакція розрізнення (мс)	303,9	± 41,63	
	К-сть помилок	4,5	± 2,47	
4	Стійкість до перешкод (мс)	285,1	± 20,88	
	К-сть випереджень	2,2	± 1,62	
	К-сть запізнь	0,2	± 0,43	
5	Реакція на рухомий об'єкт (мс)	-1,2	± 7,18	
	К-сть точних реакцій(%)	40	± 0,13	
	К-сть випереджень(%)	40	± 0,09	
	К-сть запізнь(%)	20	± 0,14	

Зокрема, було виміряно просту зорово-моторну реакцію (ПЗМР), реакцію розрізнення, реакцію вибору, реакцію на рухомий об'єкт та стійкість до перешкод.

Висновки. У результаті проведених досліджень обґрунтовано актуальність дослідження психофізіологічних якостей фехтувальників на шпагах з урахуванням способу управління зброєю. Визначено психофізіологічні характеристики висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, котрі використовують зброю з гладким руків'ям, за показниками простої зорово-моторної реакції, реакції розрізнення, реакції вибору, реакції на рухомий об'єкт та стійкості до перешкод. Визначені характеристики можуть бути використані як модельні параметри висококваліфікованих фехтувальників на шпагах, які використовують зброю з гладким руків'ям.

Ключові слова: психофізіологічні характеристики, висококваліфіковані фехтувальники, способи управління зброєю.

Список літератури

1. Семеряк З. С. Удосконалення техніко-тактичної підготовленості фехтувальниць-шпажисток на етапі спеціалізованої базової підготовки : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01 / Семеряк Зоряна Степанівна ; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів, 2015. – 20 с.
2. Смирновський С. Структура та зміст техніко-тактичних дій висококваліфікованих фехтувальників-шпажистів в умовах змагальної діяльності / Смирновський С. // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2015. – Вип. 19, т. 1. – С. 215–218.